

Usurbilen, 1995eko, irailaren 29an

Haritschelhar, J., euskaltzainburua
 Lekuona, J.M., euskaltzainburuordea
 Knörr, E., idazkaria
 Arana, J.A., diruzaina
 Altuna, P.
 Azkarate, M.
 Charritton, P.
 Davant, J.L.
 Diharce, X.
 Goenaga, P.
 Irigoyen, A.
 Kintana, X.
 Krutwig, F.
 Larre, E.
 Ondarra, P.
 Peillen, Tx.
 Salaburu, P.
 Sarasola, I.
 Satrustegi, J.M.

Lizundia, J.L., idazkariordea
 Zearreta, J.J., ekonomi eragilea

Usurbilgo Udaletxean, 1995eko irailaren 29an, goizeko 10etan, bildu da Euskaltzaindia. Aldamenean aipatzen diren ki-deak etorri dira. B. Oihartzabalek eta L.L. Villasantek beren ezin etorria adierazi dute.

Agiriak

Uztaileko agiriak ontzat hartu dira, zuzenketa batzuekin.

Hiztegi Batua

Hiztegi Batuko lehen zerrenda (*a - alko-hol*) onartu dute euskaltzainek egungo batzar honetan *-ska / -xka* auziak eraman du denbora gehiena. Idatziz X. Kintanak aurkeztu zuen bere iritzia, *-ska* eta *-sko* formen alde, eztabaidarako utzi den *adaxka* hitza dela eta. LEF batzordearen gomendioa oroitaraziz erantzun du M. Azkaratek, hots: *-xka, -xko* hobetsi behar dela salbuespena kontsonante ozenen ondoan egingo litzatekeelarik, *ilunsko, gogorsko*.

A. Irigoyenek esan du Arratian *-ska* dela forma bakarra. Haren aburuz, gainera, hipokoristikoak normalizatzea oso zaila da. J.M. Satrustegik Urdiainen *neska* eta *nexka* ongi bereizten direla adierazi du. E. Knörrrek, bere ustea idatziz ez bidaliagatik barkamena eskatu ondoren, *-ska* forma arrunt gisa proposatzea ongi legokeela esan du, beharrik gabeko forma bustiak erabiltzera hain joera nabarmena duen hizkuntzan (*holli, txuri, dittut, e.a.*)

Bozketa egin da gero. Batzordearen proposamenaren alde 14 euskaltzainek eman dute botoa, eta 5ek kontra. Hortaz, *adaxka* idatziko da.

Ahalge/ahalke bikotea ere eztabaidarako utzi zuen batzordeak, Kintana jaunak *ahalke* forma defendatu du bere izkribuan. P. Charrittonek iritzia bera agertu duenez, Iparraldeko gehienak alde zituela, batzordeak onartu du eta batzarrak berretsi *ahalke* izango dela forma arautua.

Aintzat berbak hatxea eramatea eskatu zuen orobat X. Kintanak. I. Sarasolak Bergarako Biltzarraren ondoko *h*-zerrendaren aurka jokatzeko litzateke esan du. J.L. Davant

ere etimologikerian erortzeko arriskuaz mintzatu da. Batzordearen proposamenak 13 boto bildu ditu eta zuzenketa-eskeak 6.

Zenbait puntu aztertu dira ondoren: salbuetsi diren kontsonante ondoko hatxeak (*alha, erhi*); *akabu* hitza sartzea, *akabo*-z gainera, A. Irigoyenek iradokirik, eta *akeita*-ren esanahia zehaztu beharra.

Azkenik, tratatuko den hitz-saila aldioro ekartzea eskatu dute batzordekideek.

Euskara Batuko batzardea

Hiru txosten onartu dira batzarrean: *Egiteko asmoz*, *Lehenago etorriko zen* eta *Arazi aditzaren erregimena* izenekoak.

Lehenbizikoa zegoen zegoenean onetsi da. *Lehenago etorriko zen* deritzanaz A. Irigoyenek gai horri buruz idatzi zuen artikulua oroitarazi du. E. Knörren ustez, *lehenago etorriko zen* eta *lehenago etorriko zatekeen* bi perpausak zuzenak direla esateaz gainera, euskara jasoan bigarrena erabili beharko litzatekeela esan liteke. Hori dela eta P. Altunak *zukeen* formaren erabilera aski hedatuaz hitz egin du, eta A. Irigoyenek *zatekeen* eta antzeko formak hizkuntza jasoan agertzen direla gaineratu du. Azkenean, zenbait adibide ezarri dira testuan, aditz iragankorrekin, eta horrela onartu da txostena.

Arazi aditzaren erregimena izeneko txostena azken zazpi lerroak kendurik onartu da.

Erkidego

Uztaileko batzarraz gero mahai gainean zegoen gaia, *Comunidad Foral* eta *Comunidad Autónoma*-ren euskal ordainak, egun erabaki da, hots: *Foru Erkidegoa* eta *Autonomia Erkidegoa*.

Eztabaidan, I. Sarasolak, B. Oihartzabalen iritzia ekarri du, *Erkidego Forala*-ren aldekoa. Batzartuen artean, hala ere, *Foru Erkidegoa* hobetsi da. Bestalde, *Autonomi Erkidegoa* jo dute egokiagotzat. A. Irigoyenek *komunitate* hitza defendatu du. Bozketan, 14k hobetsi dute *Autonomia*; 3k *Autonomi*, eta abstentzio bat izan da.

J.M. Satrustegiren aburuz, Euskaltzaindiak bere diktamena egin behar du, gogan-beharrrik gabe, eta lehenik agintariei helarazi, adeitasunagatik, I. Sarasolarentzat, bigarren urratsa prentsara laster adieraztea da, Akademiaren erabakia zabal dadin, E. Knörrek gogorarazi du inork agindu gabe egin zuela Euskaltzaindiak polizia izen desberdinen gainean bere diktamena.

P. Altunak eskaturik, txostena egun idatzi behar da, urrira arte zain egon gabe. Batzara bukatu baino lehen, P. Salaburuk irakurri du testu zirriborroa eta zenbait zuzenkaterakin onartu da. Izena *Gure egitura politiko batzuen izenez* izango du txostenak.

Munduko akzidente geografikoak eta Munduko hizkuntza nagusien eta dialekto batzuen euskal izenak

Onomastika batzordetik Euskara Batukora pasa diren bi txosten hauen azalpena egin dute X. Kintana eta J.L. Lizundia batzordekideek. Lehenbizikoan kontinenteen eta kontinenteen parte batzuen izenak ageri dira; bigarrenean hizkuntza hilak soilik. Ohi bezala, urriaren 20rako bidali behar dira oharrak.

Erribera kaleko etxebizitza

Bilboko Erribera kalean Euskaltzaindiak zuen egoitza zaharra urtea bukatu baino lehen uztea proposatu du Zuzendaritzak. Hori dela eta, ezer berezirik egingo den eztabaidatu da. X. Kintanaren iritziz, plaka bat ezartzea beharko litzaioke Bilboko Udalari eskatu. Horrela onartu da.

Eskuartekoak

J.A. Arana diruzainak Euskaltzaindiaren maileguak kitatzeko egin dena azaldu du. Euskadiko Kutxari bost milioi pezeta ordaindu zaizkio, horrela mailegua 30 miliotatik 25etara jaitsiz. Poliza berri bat sinatu da, mailegu honen amortizazioak hiru urtetara luzatzen dituen. Banco Bilbao Vizcayari 11.600.000 pezeta ordaindu zaizkio; gelditzen den zorra 23.400.000 pezetakoa da. Aurtengo apirilaren 12an Herri Aginteekin sinaturiko akordioan urteoro hiru urtetan 16.250.000 pezeta emango zutela bermatu zuten aipatu amortizazioei aurre egiteko. Baina Bizkaiko Diputazioarena izan ezik, beste Aginteek ez dute ezer eman. Beraz, Euskaltzaindiak bere dirutza erabiliz estali behar izan ditu amortizazioak.

Horrez gain, Banco de Bilbao Vizcayarekin urtebetean amortizatzen sinatu zen poliza urtarrilaren 31an. Baina Herri Aginteen laguntza kontuan izanik, zorretan gelditzen diren 23.400.000 pezeta hiru urtetan ordaintzea proposatu zaio bankuari eta honek onartu. Batzarrean aho batez eman zaio Diruzaintzari poliza berria sinatzeko baimena.

Bestalde, J.A. Arana jauna adierazi du uztailean ordaindu zirela osoen batzar dietak eta bidaiak. Batzordekideei dagozkien kitatze orriak banatu zaizkie; dirua etorri ahala ordainduko dira.

Bestalde, Herri Aginteekiko Hitzarmena laster sinatuko omen dela aditzera eman du.

Euskaltzainburuak Lege-Ekonomia batzordeak bere lehenbiziko bilkura hil honen 28an egin zuela eman du.

J.L. Lizundia idazkariorde-kudeatzaileak datorren hileko batzarrean J. Caro Barojaren omenez J.M.Satrustegiren eta E. Knörren txosten bana irakurriko direla esan du, eta agian I. Sarasolak Orotariko Euskal Hiztegiari buruzkoa aurkeztuko.

P. Altunak oroitarazi du Jose Ignacio Aranaren mendeurrenako ospakizunak pres-tatzen hastea. J.L. Lizundiak erantzun du hori eta beste bi, hots, Betolatzaren dotrinaren eta *Refranes y sentencias* liburuarena gogoan dituela Zuzendaritzak, egingo diren bi Jardunaldiez gainera (Jagon sailarena bata eta Herri-Literaturarena bestea).

J. Haritschelhar jaunak J.J. Zearretaren anaiaren herioaren berri eman du. Dolumina eman dio guztien izenean.

P. Charrittonek eskatu du Euskaltzaindiak bere iritzia agertzea Iparraldean, ezteiak euskaraz egitea debekatua baita, J.M. Satrustegik Iruñeko kasua ere aipatu du. J. Haritschelharrek esan du Alliot-Marie Donibane-Lohizuneko alkatesak izanen duela erantzuna, eta Euskaltzaindiak bere eginbidea beteko. Gainera, Alliot-Marie andereari beste gutun bat, pertsonala, eginen diola esan du, eta gogorarazi du testua berak itzuli zuela lehendabizikoz, Baigorriko alkate zelarik.

Charritton jaunak galdetu du, bestalde, Iparraldeko inor denentz Jagon sailean. M. Azkarate Jagon sailburuak erantzun du E. Baxoc izendatu zela saila berritzean. Dena dela, Jagon sailaren egoeraz eta etorkizunari buruzko asmoez azalpen bat egiteko prest agertu da Azkarate anderea. Azalpen hori urriko batzarrean egingo dela onartu da. Orotariko Euskal Hiztegiak Sarasola jaunaren mintzaldia azarokoan izango da, hortaz.

Eta beste gairik ez zela bukatu da batzarra. Kanpoan, Donostiako Santo Tomas Lizeoko haurrek egindako igarobidetik pasa dira euskaltzainak.